

Abstrakt

Předkládaná práce patří do kontextu fenomenologické ontologie a zkoumá, co je hra a jaký má vztah k bytí.

Otázku, co je hra, chápe jako otázku, co vyznačuje záležitosti, které tak spontánně nazýváme v češtině (což v zásadě odpovídá usu v jiných moderních evropských jazycích), a zda lze najít jeden universální význam míněný ve všech těchto případech.

Odpovídám, že takový universální význam existuje, že hra je „co do smyslu autonomní rozhodování se“ o něčem“ (kde „rozhodování se“ je myšleno neosobně) a vysvětluji, v jakém smyslu tento charakter mají jednotlivé typy skutečností jako hra označovaných.

Dále ukazuji v jakém smyslu vykazuje charakter hry nejzazší situace, ve které jsme, ta situace, že se nám vůbec něco jeví – lze ji vždy nahlížet jako stále totéž nepřekročitelné rozhodování se o tom, co bude přítomné. Na tom základě lze koncipovat teorii bytí či světa jako v *posledku* hry, která může působit velmi přesvědčivě, pokud se prezentuje jako prohlédnutí iluze, že něco určitého stojí samo o sobě a je jednou provždy dáno jako poslední instance, a tvrdí, že uvědomění si dvojí neuzavřenosti určitého (ve smyslu nesamostatnosti a ne definitivnosti) znamená uvědomění si, že svět je hra, v níž se o všem určitém, resp. o jeho přítomnosti *rozhoduje*.

Dále nicméně ukazuji, že hra je jen jednou ze situací v nichž je neuzavřenost určitého nějak manifestní. (Jinými jsou cesta či bytí na cestě, pohyb scelování, universální plynutí a další.)

Ptám se proto, jaká je nejzazší povaha této situace neuzavřenosti určitého, že může vystoupit s těmito různými tvářemi, a jak jednotlivých těchto tváří nabývá.

V odpověď předkládám pojetí situace jako dějící se soupatřičnosti jistých neredukovatelných momentů, jako tyto momenty identifikuji dění samo a póly následujících diferencí: určité – neurčité, přítomné – nepřítomné, částečné – celkové, dělané mnou – dějící se samo, vhodnější – méně vhodné.

Situace nabývá primárně toho nebo onoho celkového charakteru tím, že jednotlivé z těchto charakterů a jejich vztahy vystupují do popředí a ustupují do pozadí. V dění smyslu se ale nerozhoduje jen o míře důrazu na jednotlivých bytostných momentech, ale také o tom, zda bude mít dění smyslu nadále tento charakter a zda se vůbec něco bude dít. (Proto dění smyslu není uzavřené v žádných určitých mezích, a není tedy v *posledku* (jen) hrou.)

V druhé části práce zasazují předkládanou koncepci do kontextu některých směrů „současné“ filosofie, nejpodrobněji ji konfrontuji s relevantními myšlenkami tří významných fenomenologů – Martina Heideggera, Eugena Finka a Jana Patočky. celkově se snažím ukázat, že nemalá část současné filosofie sdílí přesvědčení o "neuzavřenosti" čehokoli určitého, ale často nereflektuje opravdu důsledně také nesamostatnost, vzájemnou implikaci jednotlivých dimensí světa a mnohost (a neuzavřenost) různých tváří situace nesamostatnosti všeho určitého a nezkoumá soustavně konstituci těchto tváří dění vzájemné implikace bytostných momentů. Návrh takového zkoumání, který předkládám, navazuje na Heideggerovu klíčovou „pozdní“ koncepci dějící se soupatřičnosti dimensí situace, ale ve svém postupu od jasných otázek (mj. po tom, které přesně momenty k situaci jako takové neredukovatelně patří) k obecným thesím, potažmo vůbec v pojetí filosofie, je „tradičnější“ než Heideggerovo pozdní myšlení.

Specifikem presentovaného náčrtu fenomenologické ontologie je také důraz, který kladu na skutečnost, že k situaci jevení jako takové z fenomenologického hlediska nepatří *bytostně* naše tělesnost, naše spolubytí s druhými a další rysy běžné, každodenní zkušenosti (jelikož známe i neběžné situace, které tyto rysy nevykazují). Rozborem Patočkovy argumentace ukazují neúspěšnost jeho snahy zjevování *jako takové* s řečenými rysy *převládajících* situací *bytostně* svázat (a ukázat, že je *bytostně* zjevováním předfenomenální „reality“) a vyjadřují přesvědčení, že radikální fenomenologická ontologie, resp. obecná teorie smyslu nemůže nebrat ne-bytostnost těchto momentů pro jevení jako takové vážně, protože je nucena opouštět ne jeden hluboce zakořeněný myšlenkový návyk a vydávat se na málo prozkoumanou půdu.